Hallintovaliokunta 9.4.2025

HE 13/2025 vp

Lausunto: hallituksen esitys eduskunnalle valtion aluehallintouudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

Pohjois-Pohjanmaan liitto toteaa, että valtionhallinnon alueuudistus on hyvä ja välttämätön. Nykyinen aluehallinnon rakenne on sirpaloitunut ja ehdotettu lakimuutos selkeyttää rakennetta merkittävästi. Pohjois-Pohjanmaan liitto kannattaa uudistuksen tavoitteita selkeämmistä toimivaltarajoista ja sujuvammista lupaprosesseista.

Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää hyvänä, että uudistuksessa säilytetään aluekehityksen duaalimalli, jossa kuntakenttä ja valtio vastaavat yhdessä alueen kehittämisestä. Jos elinvoimakeskus säilyttäisi nykyisten ELY-keskusten vastuut ja roolin, hyvin toimiva aluekehitysjärjestelmä olisi toiminnassa uudistuksen jälkeenkin. Valtion ja kuntien yhteistoiminta aluekehityksessä on kriittisen tärkeää. Aluekehitysjärjestelmän voimakkaat toiminnalliset muutokset ovat erityisen haitallisia lähitulevaisuudessa, koska järjestelmään on kohdistunut suuri muutos TE-palveluiden siirtyessä valtiolta kunnille ja muutoksen toimeenpanovaihe on käynnistynyt kuluvan vuoden alussa.

Uudistuksen tavoitteiden kannalta on huomautettava, että voimakas tehtävien keskittäminen elinvoimakeskusten välillä voi osittain vaarantaa rakenteellisen selkeyden tavoitteen. Riskinä on, että joillekin alueille muodostuu heikompia elinvoimakeskuksia, jotka hidastavat alueen kehittämistä tai aiheuttavat muita merkittäviä aluekohtaisia ongelmia.

Suunnitelluista tehtävien keskittämisratkaisuista Pohjois-Pohjanmaan liitto pitää nykyisin Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle kuuluvien vesistö-, ilmasto- ja patoturvallisuustehtävien siirtämistä Lapin elinvoimakeskukselle lakiesityksen tavoitteiden vastaisina. Näihin tehtäviin pätevöittävä korkeakoulutason koulutus sijaitsee nykyisen Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskuksen alueella, joten työvoiman ja osaamisen saatavuus Pohjois-Pohjanmaan

alueella on turvattu. Jos tehtävien keskittämiselle Lapin elinvoimakeskukselle ei ole ilmeistä toiminnallista syytä, siirtäminen aiheuttaa vain toiminnallisia haittoja, kuten työvoiman saatavuuden vähenemistä ja osaamiskatoa.

Hallintojohtaja Toni Saranpää